

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Bendrinė lietuvių kalba: nuostatos ir vartoseną	

Dėstytojas / a (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis (-i): prof. I. Smetonienė Kitas / a (-i): doc. E. Jasionytė-Mikučionienė	VU Filologijos fakultetas

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
pirmoji	pasirenkamasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
auditorinė	rudens semestras	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	133	48	85

Dalyko (modulio) tikslas		
Modulio tikslas – formuoti studento, kaip visapusiškai išsilavinusio filologo, kompetenciją, jo požiūrį į lietuvių kalbos politiką, supažindinti užsienio kalbų filologiją, vertimo studijų studentus su esminėmis bendrinės lietuvių kalbos nuostatomis, jos statusu, įtvirtinti lietuvių bendrinės kalbos garsinės, žodyninės ir gramatinės sistemos žinias, ugdyti analitinį mąstymą, gebėjimą taisyklingai reikšti mintis, tinkamai pasirinkti kalbos vartojimo kodą.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai

Baigęs kursą studentas turės žinių apie esminius bendrinių kalbų formavimosi Europoje ir Lietuvoje bruožus, kalbos politikų rūšis, kalbos įstatymus, norminamąsias institucijas, bendrinės lietuvių kalbos kodifikavimo kriterijus, bus išsamiau susipažinęs su lietuvių kalbos garsine, žodynine ir gramatine sistema, terminologija, taisyklingo viešojo akademinio kalbėjimo reikalavimais. Studentas gebės taikyti bendrinės lietuvių kalbos žinias, atlikdamas savo studijuojamos kalbos tyrimus, gretindamas lietuvių ir studijuojamą kalbą, versdamas tekstus į lietuvių kalbą, viešai bendraudamas. Studentas mokės lyginti Europos ir Lietuvos kalbos politikos faktus, juos analizuoti, daryti išvadas, gebės analizuoti įvairius bendrinės lietuvių kalbos vartojimo lygmenis, lyginti juos su studijuojamos kalbos (ar kitų kalbų) reiškimais, nurodydamas kalbų panašumus bei skirtumus ir pagrįsdamas savo nuomonę. Studentas gebės kritiškai vertinti teiginius apie lietuvių kalbos savitumą, konservatyvumą ir pan. Studentas bus pasirengęs savarankiškai semtis žinių apie bendrinės lietuvių kalbos vartoseną, sekti kalbos pokyčius, taisyklingai vartoti sakytinę ir rašytinę lietuvių kalbą.	Įtraukiamoji paskaita, savarankiškas literatūros studijavimas, diskusijos, praktinio pobūdžio užduočių atlikimas (kalbinių raiškos priemonių pasirinkimas įvairių funkcinių stilių ir žanrų tekstuose).	Kaupiamasis vertinimas: 1) teorinės dalies testas per VMA; 2) seminarų darbo įvertinimas.
--	--	---

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Pa sk ait os	Ko ns ult aci jos	Se mi nar ai	Pr aty bo s	La bo rat ori nia i dar bai	Pr akt ika	Vis a s kont akti nis darb as	Sav ara nkiš kas dar bas	Savarankiškai atliekamos užduotys
1. Supažindinimas su modulio tikslais ir turiniu, studijų siekiniais ir metodais, vertinimo metodais, strategija ir kriterijais. Kalbos kultūros, kaip mokslo, objektas, santykis su kitais mokslais. Pagrindinės sąvokos ir terminai.	2						2	2	Teorinės literatūros studijavimas: - Cizikaitė D. (2002) Anglų kalbos terminai common language, national language, literary language, King's language, Standard language ir jų Lithuanicum (4), 273 – 282 p.

2. Bendrinių kalbų formavimosi istorijos (Europoje ir Lietuvoje).	2					2	10	Teorinės literatūros studijavimas: -Subačius G. (2004) Standartinių (bendrinių) kalbų istorijos chronologija.– Metmenys (84), 97–115 –Jonikas P. (1987) Lietuvių kalba ir tauta amžių būvyje. Visuomeniniai lietuvių kalbos istorijos bruožai, Čikaga, 49– 98p.
3. Kalbos politikų rūšys, specialieji įstatymai ir kiti kalbos reglamentavimo būdai Europoje ir Lietuvoje.	2					2	8	Teorinės literatūros studijavimas - Smetonienė I. (2005) Lietuvių kalbos politika Europos kalbų politikos kontekste. – Kalbos kultūra
4. Norminamosios institucijos Europoje ir Lietuvoje.	2					2	4	Teorinės literatūros studijavimas: - Smetonienė I. (2005) Lietuvių kalbos politika Europos kalbų politikos kontekste. – Kalbos kultūra (78), 23–32p.
5. Kalbos normos teorijos; normų nustatymas ir pagrindimas. Kodifikavimo kriterijai.	4					4	6	Teorinės literatūros studijavimas: - Miliūnaitė R. (2010) Kalbos prestižas ir jo planavimas. – Kalbos kultūra (83), 231–257 p.
6. Kalbos klaidų šaltiniai, jų pobūdis, klasifikavimas.	4					4	8	Teorinės literatūros studijavimas: Pupkis A. (2005) Kalbos kultūros studijos – Gimtasis žodis, 151–186 p.
7. Bendrinės lietuvių kalbos tartis.		2				2	6	Literatūros skaitymas: Lietuvių kalbos tarties žodynas. (1985) Sud. V. Vitkauskas, įvad. str. 7–19 p. Praktinių užduočių atlikimas, vertinimas ir įsivertinimas

8. Bendrinės lietuvių kalbos kirčiavimo dėsningumai.			2				2	8	Literatūros skaitymas: - Stundžia B. (2009) Bendrinės lietuvių kalbos akcentologija, 55–73 p.; - Mikulėnienė D., Pakerys A., Stundžia B. (2007) Bendrinės lietuvių kalbos kirčiavimo žinynas. Praktinių kirčiavimo užduočių atlikimas
9. Bendrinės lietuvių kalbos leksika (savi ir skolinti žodžiai, reikšmės semantika, leksikos klaidos).			2				2	8	Literatūros skaitymas: - Kalbos patarimai. 4. Leksika: skolinių vartojimas (2013), 11–95 p. Praktinių užduočių atlikimas (leksikos klaidų atpažinimas ir taisymas).
10. Dalykinės kalbos leksika (administracinio, kanceliarinio, mokslinio stiliaus teksto leksika, terminai).			6				6	6	Literatūros skaitymas: -Kazlauskienė A. ir kt. Bendroji ir specialybės kalbos kultūra (2010), 211–223 p.; - Kniūkšta P. (1998) Kanceliarinės kalbos patarimai.
11. Bendrinės lietuvių kalbos žodžių darybos dėsningumai (priešdėlinė, priesaginė daryba, dūriniai, pagrindiniai tarptautinių žodžių ir terminų darybos tipai).			6				6	6	Literatūros skaitymas: -Kazlauskienė A. ir kt. Bendroji ir specialybės kalbos kultūra (2010), 59–69 p.; Praktinių užduočių atlikimas (žodžių darybos klaidų atpažinimas ir taisymas).
12. Bendrinės lietuvių kalbos gramatinių formų vartojimas.			6				6	4	Literatūros skaitymas: Kalbos patarimai. 1. Gramatinės formos ir jų vartojimas (2002), 12–74 p. Praktinių užduočių atlikimas (morfologijos klaidų atpažinimas ir taisymas).

13. Bendrinės lietuvių kalbos sintaksės ypatumai (sakinio stilistika, žodžių tvarka, žodžių junginiai, linksnių, prielinksnių, polinksnių vartojimas). Dalykinės kalbos sintaksinės konstrukcijos, klischės.			6				6	4	Literatūros skaitymas: -Kazlauskienė A. ir kt. Bendroji ir specialybės kalbos kultūra (2010), 122–158 p. Kalbos patarimai. 2. Sintaksė (Linksnių vartojimas; Prielinksnių ir polinksnių vartojimas; Įvairūs dalykai), (2003). Praktinių užduočių atlikimas (sintaksės klaidų atpažinimas ir taisymas).
Iš viso	16		32				48	85	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminą sudaro kaupiamasis vertinimas – keturių užduočių aritmetinis vidurkis. Jei kuri nors užduotis įvertinta nulių, egzaminas laikomas neišlaikytu.			
a) testas iš teorinių paskaitų medžiagos	25	Sesijos metu	Balus pateikia sistema, didžiausias nustatomas balas – 10
b) viešojo kalba	25	Semestro metu	7–8 minučių viešojo kalba iš anksto pasirinkta tema. Vertinama tartis, kirčiavimas, leksika, gramatika, kalbos struktūra. 2,5 balo – pasakyta tinkamos struktūros viešojo kalba, nepadaryta jokių kalbos klaidų; 2 balai – pasakyta tinkamos struktūros viešojo kalba, padarytos 2–3 kalbos klaidos 1,5 balo – pasakyta tinkamos struktūros viešojo kalba, padarytos 4–6 kalbos klaidos 1 balas – pasitaikė kalbos struktūros netikslumų, padarytos 7–9 kalbos klaidos; 0,5 balo – kalbos struktūra netiksli, padaryta 10–14 kalbos klaidų.
c) du kontroliniai darbai	25+25	Semestro metu, išklauius tam tikrą kurso dalį ir atlikus praktines užduotis	Pirmas kontrolinis rašomas iš leksikos ir žodžių darybos, o antras – iš morfologijos ir sintaksės. Kiekvieną kontrolinį sudaro po 30 užduočių, susijusių su kalbos dalykų vertinimu ir jų taisymu. 2,5 balo – visos užduotys atliktos gerai; 2 balai – darbe aptikti 2–3 netikslumai; 1,5 balo – darbe aptikti 4–6 netikslumai; 1 balas – darbe aptikti 7–9 netikslumai; 0,5 balo – darbe aptikta 10–14 netikslumų;

			0 balų – darbe aptikta 15 ir daugiau netikslumų.
--	--	--	--

Autorius (-iai)	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
D. Cidzikaitė	2002	Anglų kalbos terminai common language, national <i>language</i> , <i>literary language</i> , King`s language, Standard <i>language</i> ir jų lietuviški atitikmenys Archivum Lithuanicum	4	
A. Pupkis	2005	Kalbos kultūros studijos		
R. Miliūnaitė	2009	Dabartinės lietuvių kalbos vartosenos variantai		LKI
I. Smetonienė	2005	Lietuvių kalbos politika Europos kalbų kontekste Kalbos kultūra	78	LKI
I. Smetonienė	2019	Kalbos normos praktika		VU leidykla
A. Kazlauskienė, E. Rimkutė, A. Bielinskienė	2010	Bendroji ir specialybės kalbos kultūra		VDU leidykla
	2002 2003 2003 2003 2013	Kalbos patarimai: 1. Gramatinės formos ir jų vartojimas 2. Sintaksė: linksnių vartojimas 3. Sintaksė: prielinksnių ir polinksnių vartojimas 4. Sintaksė: įvairūs dalykai 5. Leksika: skolinių vartojimas		MELC
Papildoma literatūra				

G. Subačius	2002	Two Types of Standard Language History in Europe. Res Balticae	8	Universita di Pisa
A. Valotka	2015	Kalbos planavimo ir kalbos politikos terminai. Parlamento studijos	18	
R. Miliūnaitė	2010	Kalbos prestižas ir jo planavimas Kalbos kultūra	83	

ATNAUJINTA: 2025-03-27